

Бежанската вълна остава заплаха №1 за България

Интервю на в. „Стандарт” с генерал-майор о. з. д-р Съби Събев

Конфликтът между Русия и Турция ще затихне, Великите сили не искат война

Бъдещето на бойната ни авиация е гарантирано, време е за нов многоцелеви самолет

- Ген. Събев, парламентът прие на първо четене поправките в Закона за отбраната и въоръжените сили /ЗОВС/ за съвместна охрана на въздушното ни пространство със страните членки на НАТО. Неизбежно ли беше това решение?

- България доста закъсня с приемането на тази поправка на закона, а може би трябваше да има и промени в Конституцията, тъй като България от 29 март 2004 г. е член на Североатлантическия договор. Появиха се коментари, че България е предала въздушния си суверенитет на други страни, което съвсем не е така. Като съюзна страна в НАТО ние участваме в интегрираната система за ПВО на алианса и би следвало да имаме готовност при кризисни ситуации да приемаме сили и средства на НАТО, които да гарантират още по-добре нашата сигурност и отбрана. Как може Полша и Румъния да приемат чужди самолети, Турция да приеме наземни средства за против-въздушна отбрана /ПВО/ на НАТО на своя територия, а България да бъде изключена от тези възможности? Това се налага по смисъла и духа на Вашингтонския договор. Когато си член на един военен съюз, ти трябва да си готов както да споделяш своите национални способности, така и да приемаш помощ от другите.

- Командирът на ВВС ген. Румен Радев изрази опасения, че при съвместната охрана България може да участва само с наземни елементи и настоява за гаранции във въздуха да има винаги поне два наши изстребителя.

- Мисля, че поправките в закона гарантират това положение. Разбирам, че ген. Радев е почувствал, че са засегнати честта и гордостта на нашите ВВС, но неговите опасения са излишни. Още повече, ако България има достатъчен брой изстребители и стартира проекта за нов многоцелеви боен самолет, националното присъствие във въздуха ще бъде осигурено. Разбира се, НАТО предпочита държавите в мирно време сами да

гарантират своя въздушен суверенитет и те го правят още от основаването на пакта.

Естествено, при страни като Исландия и Люксембург, и от новата вълна - прибалтийските републики, Албания и Словения, които нямат собствена авиация, алиансът изпълнява тази функция със сили и средства на другите съюзни държави. Няма опасност България да изпадне в това положение. Взети са мерки както с ремонта и възстановяване на експлоатационната годност на МиГ-29, така и със стартирането на проекта за нов изстребител. Дано през 2016 г. се реши въпросът с новия самолет, защото изоставаме много.

- Ген. Радев посочи също, че дори с ремонтираните двигатели МиГ-29 пак не могат да летят, защото изтичат сроковете на други техни ресурси, а Полша не може да изпълни всички искания на нашите ВВС.

- Не съм сигурен, че Полша не може да изпълни нашите изисквания след като поддържа собствените си изстребители без руска помощ. По всяка вероятност те ще могат изцяло да поддържат и нашите самолети, ако ние се обърнем с такава молба към тях. Действително, самолетът е сложна система. Различните системи и агрегати имат свой ресурс и те трябва да бъдат проверявани, при нужда подменяни и т.н. Ген. Радев е прав, че трябва да се мисли комплексно за самолетите, а не само за двигатели, навигационни системи, планера на самолетите и т.н. Мисля, че този въпрос ще се реши, както се реши проблемът с двигателите.

- Какви са шансовете за скорошно осигуряване на нов боен самолет?

- Трябваше до 2008 г. най-късно да започнем процедурите по избор на нов изстребител. По различни причини този процес се забави. Липсваше и достатъчно настойчивост от военното ръководство с аргументи да убедят политиците да действат. Минахме и през икономически кризи и смяна на приоритетите. България критично закъсня да реши този въпрос и оттук нататък, ако действително се забави още решението, може да възникне кризисна ситуация при осигуряване на съвременни авиационни средства. Ние вече 12 години сме член на НАТО и няма повече накъде да отлагаме модернизацията на основните системи на въоръжение, не само самолети, но и кораби и сухоземни средства.

- Русия и НАТО са в обтегнати отношения и е прекратено военнотехническото сътрудничество между тях. При това положение възможно ли е Русия да участва в конкурса за нов многоцелеви изстребител за българските ВВС?

- Тяхно право е да кандидатстват, но според мен руснаците не могат да осигурят напълно съвместими изстребители по всички стандарти на НАТО, включително система за опознаване, навигационна система, система за

обмен на данни и управление (Link 16) и т.н. Колкото и Русия да разполага с добри самолети и съвременни системи, смятам, че България трябва да се насочи към изтребител, който да е напълно съвместим с останалите средства на съюзните държави от НАТО. Изискват го много стандарти, оперативни и технологични, които България трябва да спазва.

- Редица експерти твърдят, че вече започва Третата световна война, но ние в Европа не я забелязваме, тъй като тя се разгръща на изток от нас. Редица страни вече са въввлечени в конфликтите, сред тях и световните свръхсили.

- Обикновено подминавам подобни прекалено фатални сценарии без коментар, защото няма условия, няма такова противопоставяне между ключовите държави, за да започне Трета световна война. Дори и заради Украйна и Сирия не мисля, че ще започне глобален конфликт, тъй като всички страни, особено ядрените, си дават сметка, че подобна война означава край на нашата цивилизация. Никой няма интерес да се самоунищожават. Има противоборства, може да възникват напрежения, както стана между Турция и Русия, но не мисля, че заради такива инциденти или проблеми, които могат да бъдат решени с други средства, ще се прибегне до военния вариант. За съжаление конфликтите в Близкия изток продължават, могат да възникнат и нови. Но това не означава, че противоречията примерно между САЩ и Русия, или между САЩ и Китай, между Китай и Русия, между Китай и Индия са достигнали оная гореща точка, която налага да прибегнат до използване на пълномащабна военна мощ.

- Дали напрежението между Русия и Турция, възникнало след свалянето на руския бомбардировач, може да избие във военен конфликт и какви са опасностите за България?

- Ако имаше рискове, те щяха да се реализират в най-горещия момент. Видяхме, че Русия се въздържа, както и Турция. Мисля, че постепенно напрежението между тях ще стихне. Всяка страна има претенции относно този инцидент. Турската страна представи своите радарни схеми, това трябваше да направят и руснаците, и една независима международна комисия би могла да установи фактите. Инцидентът с руския самолет, който се случи в неподходящ момент, на етап който блокира сътрудничеството между Русия и Турция, между Русия и коалицията на САЩ срещу Ислямска държава. Към момента няма рискове за националната сигурност на България, освен потенциалния бежански поток. Бежанската вълна съществуваше още преди кризата в Сирия. Ако не стихне гражданската война там, той ще продължи. Виждаме, че ЕС взима

мерки да реши проблема с бежанците. Важно е всички страни да си взаимодействат. Някои подозират, че Русия има интерес от бежанския поток с цел да разбалансира Европа. Съществуват също опасения, че Москва работи за дестабилизацията на ЕС и НАТО. В крайна сметка обаче нито Русия, нито САЩ имат интерес от една дестабилизирана Европа.

- Новите заплахи не налагат ли преразглеждане на военната доктрина на България?

- Още в новата Стратегическа концепция на НАТО от 2010 г. тероризмът беше изведен като непосредствена заплаха за страните членки. Заплаха е също и за Русия и други страни. Затова международният отпор на тероризма трябва да бъде много мощен и безкомпромисен. Ако държавите се бяха организирали своевременно, още в началото на 2014 г., днес нямаше да ги има тези проблеми и с бежанци, и с Ислямска държава, но като че ли страните преследваха предимно националните си интереси, вместо да видят общите измерения. Мисля, че този отпор вече се организира и съвместно с Русия усилията ще дадат резултат през 2016 г. и ИД ще бъде омаломощена до степен, в която няма да е настоящия негативен фактор за регионалната среда за сигурност.

НАТО трябва отново да преразгледа своята стратегическа концепция, България също е добре да направи преглед и осъвремени своята Стратегия за сигурност и отбрана, за да може тези тенденции да бъдат очертани и да се тръгне към изграждането на такива способности, които да съответстват напълно на тази променена динамична среда за сигурност и да предоставят на въоръжените сили тези способности, които са им необходими да противодействат успешно на новите заплахи.